

Palautekooste ja työryhmän vastine (1. vaihe): JHS 178 Kuntien teknisen ja ympäristötoimen aineistorajapinnat -päivitys

15.4.2019

1. Organisaatio

Vastaajien määrä: 20

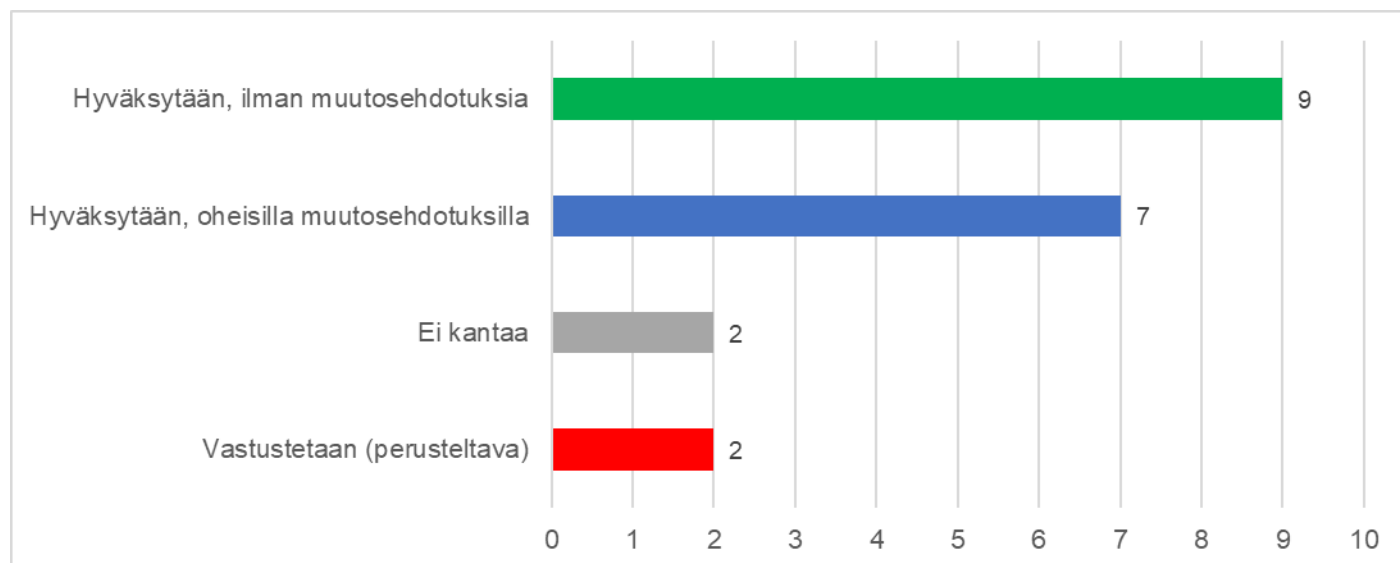
Codea Oy
Lapinlahden kunta
JWM
Savukosken kunta
Paimion kaupunki
Työ- ja elinkeinoministeriö
Vesilahden kunta
Turun kaupunki /kaupunkiympäristötoimiala
Karkkilan kaupunki
Maa- ja metsätalousministeriö
STM
Helsingin kaupunki
Riihimäen kaupunki
Espoon kaupunki / Karttatuotanto
Verohallinto
ELY-keskukset ja KEHA-keskus
Oulun kaupunki
Liikenne- ja viestintävirasto
Helsingin kaupunki
Maanmittauslaitos

2. Yhteys henkilön tiedot

Vastaajien määrä: 20

3. Suositusluonnoksen hyväksyminen

Vastaajien määrä: 20



4. Vastustusperusteet

Vastaaajien määrä: 3

No	Palaute	Vastine
4.1a	Tämän JHS-suosituksen tavoitteet, sisältö ja laajuus kannattaa pohtia uudelleen. Nykyisenä kuvauksena se on aivan liian ylimalkainen. Siinä ei oikeastaan suositella yhtään mitään, kunhan tehdään hallinnon lattea asiakirja, joka ei herätä intohimoja, eikä siten siis hyödytä tai edistä julkista hallintoa harmonisoimaan KuntaGML-rajapintoja. Perusteluina tässä yleisosassa on seuraavia asioita:	Hylätty: suositushankkeen tarkoituksena on kuvata suosituksen aihealueen nykytila. Tämän suositushankkeen jatkohankkeissa voidaan määritellä ja uudistaa skeemoja. Jatkohankkeiden sisällöstä ja aikataulusta päättävät asianosaiset.
4.1b	1. skeemoja ei tosiasiaassa käytetä paikkatietoaineistojen jakeluun, vaan kunnat ovat ratkaisseet aineistojen jakelun joko tiedostopohjaisesti (esim. dwg, shape, mif) tai heillä on käytössä aineistokauppoja, joista dataa voi ostaa esim. dwg. WMS (rasterikuva) on hyväksyttävissä. Käytännön elämässä paikkatietoaineistot eivät ole edes ajan tasalla, vaan ovat lähinnä, mitä sattuu ja miten sattuu ylläpidettyjä. Aineistot vaativat aina ennen luovutusta tarkistuksen, jolloin WFS-jakelu ei ole edes järkevä hyödyntämiskanava. Vain jotkin yksittäiset kaupungit pystyvät edes siedettävään tasoon, joten onkin perustelua kysyä, että onko suositus edes järkevää kantakartan osalta.	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1c	2. Toiseksi on käsiteltävä uudestaan, että mitkä tässä luonnoksessa olevat skeemat ovat oikeasti paikkatietoaineistoja. Nyt tähän suositukseen on koottu kaikki KuntaGML-nimikkeen alla olevat skeemat, joista ei suuri osa ole millään muotoa tulkittavissa paikkatietoaineistoiksi monestakin syystä. Tässä on selvästi taustalla KuntaGML:n historia, jota on ollut vanhan liiton kuntaedustajat laatimassa ja olleet kovin innokkaita tulkitsemaan jopa linnunpöntön paikkatiedoksi. Nämä henkilöt ovat jo onneksi eläköityneet tai eläköitymässä ja poistuneet kuluerinä veronmaksajien kukkarolta.	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1d	3. Osa skeemoista lähtökohtana on ollut mm. hakemustietojen välitys kuntien tietojärjestelmiin, eikä suinkaan tiedon julkaisu. Tietosisällöt eivät siis edes sovellu tiedon julkaisuun, koska niitä ei ole kehitetty kuntien tietojärjestelmien tietosisällön lähtökohdista, vaan mm. ympäristöministeriön lomakehakemusten sisällön pohjalta, josta osa saadaan sisäänluettua kuntarekistereihin.	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1e	Osa skeemoista on sellaisia, että valtion hallinto on jo tehnyt uusia skeemoja tiedonvälitykseen (julkaisutarve vähentynyt) esim. YLVA-palvelu, joka hylkäsi KuntaGML-skeemat ja WFS-rajapintateknologian. Käytössä on siis oma JSON-tietomalli ja REST-rajapinnat tähän tiedonsiirtoon. Samoin verkkotopologian a hankkeiden välitykseen Viestintäviraston palveluun on laadittu aivan oma skeemansa.	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1f	Osa skeemoista on sellaisia, että niistä on aika ajanut ohi eli niillä voidaan välittää geometriatietoa, mutta niiden ominaisuudet ovat toisessa skeemassa esim. rakennuksen geometria ja rakennuksen rekisteritiedot.	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1g	Joukossa on myös skeemoja, joita ei ole kukaan koskaan validoinut, että onko ne edes käyttökelpoisia. Ovat siis osin prototasoisia tai muuten puutteellisia. Vanhasta kehittämisestä opittuna ne ovat selvittämättäkin	Ei toimenpiteitä: suositushankkeen hankesuunnitelmassa korostettiin, että olemassa olevaa työtä ei hukata.

	<p>käyttökeltvottomia ja kun niitä ei ole vuosikausiin kukaan mihinkään tarvinnut, niin ovat hyvin todennäköisesti niin sisällöltään kuin säädösten ajantasaisuudeltaan vanhentuneita. Tällaisia ovat mm. maankäytön muutos, ympäristön tila ja seuranta, luontokohteet, verkkotopologia, palvelut.</p>	
4.1h	<p>Lisäksi on huomioitava, että osa kyselyrajapintatoteutuksista on sellaisia, että ne eivät edes sovellu aineiston julkaisurajapinnoiksi. Varsinaisessa kuntarekisterissä pitää käyttäjän tehdä toimenpiteitä, että tieto siirtyy WFS-rajapinnalle tarjolle esimerkiksi Tee päätös tai Siirrä päätös asiointipalveluun. Toiminnallisuudet tukevat siis lupa-asiointia, eikä aineistojen julkaisu-toimintoja. Eli WFS-rajapinta ei ole automaattisesti kaiken tiedon julkaiseva rajapinta, vaan vaatii toimintoja itse kuntarekisterissä. Tällaisia skeemoja ovat, jotka vaativat toimintoja ovat mm. rakennusvalvonta, poikkeusmenettelyiden sekä yleisten alueiden käytön lupa rajapintakuvaukset. Yleensä ottaen kaupunkien paikkatietoasiantuntijat eivät tästä edes tiedä mitään, kun puhuvat vain WFS-rajapinnan kaikki voipaisuudesta.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1i	<p>Isoimpana puutteena koko suosituksessa on, että siitä puuttuu ne varsinaiset kuvaukset, miten KuntaGML-tietomalleja oikeasti käytetään. Nyt suositus keskittyy juuri siihen käyttötarkoitukseen, johon niitä ei oikeasti käytetä eli kuntien paikkatietojen julkaisuun TEORIASSA. Toki yksittäisissä kaupungeissa julkaisuja on tehty KuntaGML-skeemojen osalta, mutta ovat käytännössä täysin käyttökeltvottomia tai sitten muutoin tyhjän panttina. Alan asiantuntijoiden keskuudessa vieläpä yleisenä naurun aiheena. Jopa käytetään kunnan viranomaisten manipulointiin oman markkinoitavan järjestelmän avoimuudesta. Rajapinnan ideahan on, että sen avulla kaksi tietojärjestelmää voi keskustella keskenään. Kuntien paikkatietosektorilla on erityisesti KuntaGML-työssä keskittyy itse rajapintojen aukaisuun, mutta kukaan ei ole tähän mennessä pystynyt vastaamaan, että mitä tietojärjestelmää varten. Tällainen integraation käyttöönottohan saattaa vaatia useiden viikkojen testausjakson. Touhu on sähköisen asiointiin käyttökohteen ulkopuolella lähes kauttaaltaan täysin amatöörien puuhastelua.</p> <p>Oikeasti KuntaGML-skeemoja käytetään kahteen käyttötarkoitukseen, jotka tulisi selkeästi nostaa koko suosituksen ytimeen eli 1. import/export toiminnot. Jotkin kaupungit siirtävät esimerkiksi asemakaavasuunnitelmia tuottamalla toisesta järjestelmästä toiseen siirtotiedostona kaavakartan KuntaGML-muodossa. Tämä käyttötapa tulisi kuvata ja selkeästi kertoa, millaisia toiminnallisuuksia tulisi olla niin tiedon uloslukuun kuin sisäänlukuun. Tämäkään käyttö ei ole laaja-alaista (muutamia kaupunkeja), mutta on sentään jokin käyttökohde. Dwg on paljon yleisempi ja käyttökelpoisempi.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1j	<p>Isoin käyttäjäryhmä ovat sähköiset lupa-asiointipalvelut ja se koskettaa tässä suosituksessa olevia lupa- ja ilmoitustietomalleja, erityisesti rakennusvalvonta, poikkeusmenettelyt, yleisten alueiden käytön lupamenettelyt ja vähäisessä määrin kunnan kiinteistötoimitus ja ympäristösuojelu. Ei pelkästään riitä, että kuvataan "paikkatietoaineistomielessä" kyselypalveluja, vaan olisi järkevää kuvata erilliseen liitteeseen, että millaisilla toiminnallisuuksilla paikkatietoaineisto saadaan kyselypalveluun saataville, kun käyttötarkoitus sähköinen asiointi, aineistopalvelu jne.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)

	<p>Nämä selkeästi vaatisivat suosituksia, että kansallinen tapa tuottaa aineistoja eri käyttötarkoituksiin saataisiin harmonisoitua. Vaatisi siis syvempää toiminnallisuuksien kuvauksia eri järjestelmistä ja eri käyttötarkoituksista. Lisäksi tulisi kuvata suositukseen, että miten WFS-rajapinta pitää olla tarjolla esim. salasanoin suojattu, rajoitettu IP-yhteys vai miten. Milloin voi olla avoimesti saatavilla. Meno on tämänkin ohjeen puutteen takia villiä. Ja lisäksi miten tieto WFS-palvelussa on saatavilla. Nyt jää liikaa asioita auki suosituksen ulkopuolelle. Toisaalta on huomioitava suosituksessa, että miten käsitellään sanomia, jotka sisältävät henkilötietoa. Miten esim. henkilötunnus tulee salata.</p>	
4.1k	<p>Oma liitteensä tulee olla sanomien ja niiden yhteydessä välitettävien muiden tiedostojen osalta esimerkiksi hakemuksen liitteet, kun niitä luetaan sisään kuntien tietojärjestelmiin erityisesti rakennusvalvonta, poikkeusmenettelyt, yleisten alueiden käytön lupa. Tällä hetkellä siirtotapa on murroksessa. Tänä päivänä KuntaGML-sanomien välityksessä käytetään ftp/s tiedonsiirtoprotokollaa, jonka historia on siinä, että KuntaGML-sanomien lisäksi siirrettiin myös liiteasiakirjat, joita voi isoimmissa lupahakemuksissa olla yli 4000 kpl, mutta koska kaupunkikohtaiset arkistot ovat käytännössä jääneet toteutumatta tai muutoin vatuloinnin kohteena, niin siirron tarve on liiteasiakirjojen osalta vähenemään päin. Tarve on välittää ainoastaan hakemukseen liittyviä tietoja sekä luvan mukaisen rakentamisvaiheen tietoja esimerkiksi katselmukset. Tässä on jo edetty niin, että ensimmäiset kaupungit välittävät KuntaGML-muotoista tietoa JSON/REST-teknologialla. Tämä olisi varmaankin oikea suuntaus kehittää sisäänluvun kansallista harmonisointia.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1l	<p>Lisäksi on huomioitava, että mikäli kansallisesti halutaan pitää yllä termin KuntaGML-avoimet rajapinnat käsitettä, niin olisi kuvattava, miten meillä on eri kuntien järjestelmissä oltava yhtenäiset toiminnallisuudet tietojen sisäänlukuun eri käyttötarkoituksissa erityisesti sähköinen asiointi, tiedonsiirto, ehkä konversio. Tästä on olemassa mallikappale (avoindata.fi saitilla), millaiselle tasolle kaikki Suomessa käytössä olevat tietojärjestelmät tulisi saattaa integraatioiden toiminnallisuuksien osalta kattaa mm. automaatiokankin käytön.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.1m	<p>KuntaGML:n ydinideahan on mahdollistaa uusien yritysten ja uusien innovaatioiden kehittämis- ja tarjoamismahdollisuus. On nyt 10 vuoden aikana todettu, että uudet innovatiiviset yritykset jäävät erityisesti pohjois-amerikkalaisomisteisten yritysten kiusanteon kohteeksi. Samoin kuntien työntekijät jäävät sabotaasin kohteeksi. Kuntien työntekijöiden työtä halutaan ilmiselvästi sabotoida ja vaikeuttaa oman edun tavoittelulla, jota voidaan pitää täysin kuvottavana toimintana. Valitettavasti luottamus on romahtanut Suomessa, että tällaisia asioita voitaisiin yritysten kesken sopia. Kuntien on itse pystyttävä näitä ikäviä tapauksia varten ohjeistusta. On siis tärkeää, että julkinen sektori kaikin keinoin pyrkii estämään tällaisen kiusanteon ja sabotaasin hallinnon keinoin. Tällöin on luotava kunnille suositusten kautta työkaluja ja kuvauksia, kuinka välttää toimittajaloukku tai loukussa kituuttaminen, jonka kenties on mahdollistanut täysin amatöörimäisesti laadittu sopimus ja siihen liittyvät rajapintojen kuvaukset.</p>	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)
4.2a	<p>Verohallinto pitää paikkatietoihin perustuvien karttakuvapalveluja yksittäisten tietojen tarkastelussa</p>	Ei toimenpiteitä

	<p>hyödyllisenä. Verohallinto korostaa kuitenkin, että Verohallinnolla on tarve saada kaikilta kunnilta ajantasaisesti asemakaavoja ja rakentamattomia rakennuspaikkoja koskevat muutostiedot standardoidussa rakenteisessa muodossa yhtenäisten rajapintojen kautta, esimerkiksi kansallisen palveluväylän avulla. Kunnilta toimitettavan aineiston tulisi sisältää Verohallinnon Vero.fi sivuilla kuvatut nykyisin sähköpostimenettelyllä saatavat tiedot ja formaatti tulisi rakentaa yhteistyössä Verohallinnon ja mahdollisten muiden esimerkiksi Maanmittauslaitoksen kanssa.</p> <p>Verohallinnon käsityksen mukaan kuntien rakenteisessa muodossa toimittamat asemakaavojen muutostiedot olisivat hyödynnettävissä muuallakin, esimerkiksi paikkatietopalvelujen karttakuviin linkitetyissä asemakaavojen detaljitiedoissa.</p>	
4.2b	Rajapintapalvelujen hallintamallista ei ollut vielä kuvausta suosituksessa.	Huomioitu: hallintamalli oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus olla kommentoitavana avoindata.fi –palvelussa palautekierroksen I vaiheen aikana. Hallintamalli on kommentoitavissa palautekierroksen II vaiheen aikana.
4.3	<p>Päivityksen yhteydessä suosituksen nimi on muutettu ja suosituksen sisältö suurelta osin vaihdettu. Samoin suosituksen liitteet on korvattu täysin uusisisällöillä liitteillä. Tässä yhteydessä myös suosituksen sisältö on laajentunut aiemmasta.</p> <p>Suositus on päivitysstatuksesta huolimatta muuttunut niin paljon, että JHS-järjestelmän uskottavuuden kannalta vanhan numeron käyttöä ei voi puoltaa.</p> <p>Muissa dokumenteissa aiemmin käytetyt viittaukset JHS 178:aan käyvät sisällöllisesti kelvottomiksi, mikäli suosituksen numero säilyy.</p> <p>Puollamme suosituksen julkaisua vain uudella numerolla.</p>	Hyväksytty: työryhmä päätti hakea uuden numeron suositukselle (uusi numero on 211).

5. Anna arviosi seuraavista suositusluonnokseen liittyvistä väitteistä asteikolla 1-5 (5 = samaa mieltä, 1 = eri mieltä)

Vastaajien määrä: 18

	5	4	3	2	1	Keskiarvo
Suositus on tarpeellinen	10	6	1	1	-	4,4
Suositus on otettavissa käyttöön ilman tukea ja koulutusta	2	6	4	5	1	3,2
Suosituksen luettavuus ja ymmärrettävyys ovat hyvällä tasolla	3	5	6	2	1	3,5

6. Yleiskommentit

Vastaajien määrä: 10

No	Palaute	Vastine
6.1	Suositus keskittyy nyt vain tietojen julkaisuun kuntien	Ei toimenpiteitä (ks. 4.1a)

	<p>tietojärjestelmistä, kun tosiasiallisesti niitä vain käytetään kaksisuuntaisesti mm. osana kuntien asiointipalveluja. On erikoista, että suositus tukee sitä käytäntöä, jota ei kunnissa ole käytössä tai se on jäänyt ikuisiksi lupauksiksi. Suositus on nyt hieman ohjautunut väärille urille ja sen tavoitteet ovat virheelliset. JHS-suositusten tarkoituksena on kuvata niitä käytänteitä, joita on käytössä kunnissa ja ne käytänteet ovat tiedonsiirto kaksisuuntaisesti liitteen 2 skeemojen osalta. Liitteessä 1 kuvatut skeemat on todettu rakenteeltaan käyttökelvottomiksi ja niitä ei tue mitkään paikkatietojärjestelmät 10 vuoden ponnistelun jälkeenkään. Hallinnon pitää myöntää epäonnistumisensa tältä osin ja ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin, eikä työntää narulla toimimatonta konseptia. Käytännössä toimivat WFS-tiedonsiirtoratkaisut on tehty tukeutuen kuntaohjelmistojen muihin toiminnallisuuksiin ja skeemoihin mm. simple feature. Muu kuin sähköisen asioinnin käyttö ei ole vielä alkuunkaan suosituksen arvoista. JHS-järjestelmän tarkoitus on tehdä niistä hyvistä käytänteistä suosituksia, jotka ovat kunnissa koeponnistettu ja hyväksi havaittu. Projektissa tulee siis kuvata liite 3, jossa olisi yleisellä tasolla kuvattu lisäksi sisäänluvun toiminnallisuus eri kuntien tietojärjestelmissä. Näitä ratkaisuja on käytössä jo 180 kunnassa ja niiden kuvaamisesta olisi aidosti hyötyä. Suositus on siis käytännön soveltamisen osalta puutteellinen tai sen voidaan sanoa olevan "maanmittarilähtöinen" tai nyrjähtäneen hallinnon tuotoksia. Maanmittarit ajattelevat karttatiedon julkaisua, jota ei mm. KuntaGML-muodossa ole tehty kuin joissakin kunnissa proto-asteella. Ja vaikka se olisi käytössä, niin luvitukseen julkaisu on aivan hyödytön. Ei sellaista mikään organisaatio tarvitse. Lupatietojen julkaisuun/siirtoon on olemassa aivan eri rajapintaratkaisuja (web services) mm. kuntien ja VRK:n välillä.</p>	
6.2	<p>Suositus tulisi suhteuttaa meneillään oleviin hankkeisiin esim. KMTK ja olemassa oleviin järjestelmiin kuten Paikkatietohakemisto, jotta kunnat tietävät, mitä suositusta tai direktiiviä tulee ensisijaisesti noudattaa aineistoa avatessaan.</p>	<p>Ei toimenpiteitä: työryhmän resurssit eivät mahdollista palautteen antajan kuvaileman synkronoinnin tekemiseen.</p>
6.3	<p>Ympäristönsuojelun näkökulmasta kommenttina seuraavaa, koskee Liitteen 2. sisältöä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohta 10.5 Vesihuolto <p>Kunnassa ei "Vesihuolto" ole "Ympäristön" alaisuudessa vaan on oma erillinen toimintansa kuten esim. Rakennusvalvonta => nostettava "hierarkiassa", esim. omaksi kohdaksi 9 (tällöin Ympäristö olisi kohta 11)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohta 10.4 Pilaantuneet maa-alueet <p>Tämä asia on päällekkäinen valtion Matti-rekisterin kanssa, jossa on tiedot pilaantuneista alueista. Koska kunnassa ei tehdä päätöksiä eikä ole varsinaista valvontaa, asia sopisi kohdan 10.7 yhteyteen Ympäristön tila...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lupa/hakemusasioista on kolme kohtaa 10.1 Ilmoitukset, 10.3. Maa-ainesluvut ja 10.6. Ympäristöluvut <p>Ympäristönsuojelun lupa-asiat ovat muuttuneet viime vuosina mutkikkaammiksi. Noiden vanhojen lupien ja ilmoitusten lisäksi on tullut mm. maa-aineslupa ja</p>	<p>Ei toimenpiteitä: työryhmä on antanut vastineet palautteisiin ko. lukujen kohdalla.</p>

	<p>ympäristöluvan yhteiskäsittely eli "yhteislupa" ja osa ympäristöluvista on muuttunut toiminnan rekisteröinniksi (YSL 116 §) tai toiminnan ilmoitusmenettelyksi (YSL 115a §).</p> <p>Kohdassa 10.1 on "Pintamaan puhdistus". Minusta tämä pitäisi poistaa, kunnassa ei ole toimivaltaa pilaantuneen maan puhdistamisasiassa ja toisaalta riittää, kun Ympäristötila-tiedoista ilmenisi tuollaiset kunnostetut kohteet.</p>	
6.4	<p>Kuntien prosesseissa syntyy paljon yhteiskunnan kannalta merkittävää tietoa, joka on tärkeää saada yhteiskäyttöiseksi. Siksi rajapintapalveluiden ja tietotuotteiden määrittely on tärkeää. Tekninen kehitys ja muuttuvat tietotarpeet asettavat rajapinnoille ja tietotuotemäärittelyille muutospainetta. Tietotuotteet, joihin kohdistuu monien toimijoiden tietotarpeita, pitää voida määrittellä yhteisesti sopimalla. On tärkeää, että suositukset pysyvät ajantasalla ja ottavat huomioon tiedon jatkokäytönkin tarpeet.</p>	Ei toimenpiteitä
6.5	<p>STMllä ei ole osaamista kommentoida yksityiskohtaisesti suosituksen sisältöä. Paikkatietojen olemassaolo on tärkeää kahdessa käyttötarkoituksessa. Ensihoidon palvelut tarvitsevat osoitetietojen lisäksi myös tietoja paikkoihin liittyvistä riskeistä (esim. kaasu tai sähkö) ja tilapäisistä muutoksista (liikenne). Palvelujärjestelmä puolestaan tarvitsee palvelutietovarantoa täydentämään tietoja käyntiosoitteista ja saavutettavuudesta.</p>	Ei toimenpiteitä
6.6	<p>JHS178 suosituluonnoksen kommentointi</p> <p>JHS178 on pääosin sisällöltään hyvä. Tarkempaa täsmennystä vaatii avoimen rajapinnan hallintamallin soveltaminen sekä liitteiden sisältämät aineistokokonaisuuksien kuvaukset.</p> <p>Yksityiskohtaisemmat kommentit:</p> <p>1: Johdanto: ensimmäinen kappale: "Aineistorajapintojen kehittäminen tapahtuu avoimen rajapinnan hallintamallin mukaan." vaatii täsmennystä, esim viitteen JulkiCT:n sivuille tms.</p> <p>2: Soveltamisala: tähdennettävä että koskee paikkatietoaineistojen julkaisua, ei keruuta ja ylläpitoa.</p> <p>4.2.1: Liite 3 puuttuu paketista</p> <p>Liite 1:</p> <p>1. Kantakartta kuvaus: asemakaavan pohjakartta, ei asemakaavoituksessa käytetty pohjakartta.</p> <p>4.1 Asemakaavahakemisto, ei asemakaavoituksen indeksikartat. Lyhyempi ja suomenkielisempi nimi.</p> <p>5.1 Yleiskaavahakemisto, ei yleiskaavojen indeksikartta. ks edellä</p> <p>5.2-5.3 Näistä pitäisi käydä ilmi että sekä yleiskaavat että osayleiskaavat luetaan näihin.</p> <p>Liite 2:</p> <p>3 Kantakartta: maanalaiset verkot ja muut maanalaiset kohteet eivät sisälly kantakarttaan ellei niillä ole maanpäällisiä merkittäviä kohteita. Lista on harhaanjohtava. Johtoverkot tulisi olla omana lukunaan.</p> <p>6 Opastavat tiedot: osoitteet annetaan kaavayksikölle/tontille, ei rakennukselle. Kaikissa osoitekohteissahan ei ole edes rakennusta! (esim yleiset alueet kuten puistot). Verkkotopologia ei kuulu</p>	Ei toimenpiteitä: työryhmä on antanut vastineet palautteisiin ko. lukujen kohdalla.

	<p>pätkääkään opastaviin tietoihin.</p> <p>8 Rakennusvalvonta: rakennuksen purkulupa on joko rakennuslupa tai toimenpidelupa sidottu. Miksi erillinen tässä listassa?</p>	
6.7	missä on tietotuotteen kuvaus, johon viitataan?	Ei toimenpiteitä: liitteessä 2 on viittaus tietotuotteiden kuvauksiin.
6.8	<p>JHS178-suositus tukee Paikkatietoalustan Maankäyttöpäätöstiedot –osahanketta ja sen tavoitetta saattaa maakäyttöpäätöstiedot osaksi kansallista paikkatietoinfrastruktuuria, Kansallista Palveluarkkitehtuuria ja Paikkatiedon palvelualustaa.</p> <p>Päivitetty nimiehdotus kuvaa hyvin JHS178:n sisältöä ja on aiempaa informatiivisempi.</p>	Ei toimenpiteitä
6.9	<p>Nimi kuvaisi sisältöä paremmin, jos se olisi esim: "Kuntien rakennetun ympäristön tietoaaineistorajapinnat". Tällöin myös hallintamallissa kaavailtu muutos hallinnan vastuutuksesta YM:n rakennetun ympäristön osaston kanssa näkyisi paremmin ja olisi käsitteellisesti yhtenäisempi.</p>	Ei toimenpiteitä: työryhmä on muuttanut uudeksi nimeksi "Kuntien teknisen ja ympäristötoimen sisältöpalvelut" ja suositukselle tulee myös uusi numero (ks. palaute 4.3)
6.10a	Suositusluonnoksessa tulee selkeyttää, että suositus koskee sekä tietojen siirron kuvauksia että palvelujen määrittelyjä, esim. nimeämällä suositus Kuntien teknisen ja ympäristötoimen tiedonsiirron kuvaukset ja rajapintapalvelujen määrittelyt.	Ei toimenpiteitä: työryhmä on muuttanut uudeksi nimeksi "Kuntien teknisen ja ympäristötoimen sisältöpalvelut" ja suositukselle tulee myös uusi numero (ks. palaute 4.3)
6.10b	Suosituksen alussa tulee ottaa kantaa siihen, mikä on ulkoisen verkkosivun (https://github.com/Kuntaliitto/kuntagml) asema tässä suosituksessa ja mikä on siellä esitetyn tiedon elinkaari suhteessa tähän suositukseen.	Ei toimenpiteitä: suositukseen liittyy hallintamalli (ks. palaute 4.2b). Skeemojen tekniset kuvausten sijainti tulee olemaan hallintamallissa. Lisäksi työryhmä selvittää Yhteentoimivuus.fi –sivuston käyttöä.
6.10c	<p>Tämän hankkeen hanke-ehdotuksessa kuvattiin, että "Tietomallin käytöstä ja aineistojen muodostamisesta tarvitaan selkeät ohjeistukset ja dokumentaatio UML- ja ER-mallien muodossa esimerkkiaineistojen kera." Suosituksesta ei löydy tiedonsiirron kuvausten tietomallikuvauksia esim. UML-muodossa esitettynä eikä suositustekstissä ole esimerkkejä.</p>	Ei toimenpiteitä: hankesuunnitelmassa ei ole katsottu tarpeelliseksi laatia UML- ja ER-malleja tai esimerkkiaineistoja. Suosituksen käyttöönottosuunnitelmassa otetaan kantaa ko. dokumenttien muodostamiseen.
6.10d	Hankesuunnitelmassa on mainittuna seikkoja, joita voisi tuoda suositukseen ja parantaa siten suosituksen ymmärrettävyyttä. Samoin hankesuunnitelmassa on kohtia, joita suosituksessa ei nyt mainita (mm. onko tarpeen mainita määrittelyjen suhteesta INSPIRE:n määrittelyihin).	Ei toimenpiteitä: tämän suosituksen mukaiset tietoaaineistot eivät ole INSPIRE tietoaaineistoja. INSPIRE-viranomaiset laativat INSPIRE tietomalleihin liittyvät vastaavuustaulukot.

7. Muutosehdotukset suositusluonnoksen kappaleeseen 1. Johdanto

Vastaajien määrä: 5

No	Palaute	Vastine
7.1	Kaksisuuntaisuus tulisi huomioida.	Hylätty: työryhmä ei ole löytänyt suositeltavaa, yksiselitteistä kuvausta kuvattujen skeemojen käyttöön osana asiointipalveluja.
7.2	En ala yksityiskohtaisesti kommentoimaan muutostarpeita, koska koko suosituksen laadinta tulee organisoida uudelleen niin, että työpajoissa on IT-yritysten asiantuntijat sekä kuntien asiantuntijat, jotka yhdessä sopivat kansalliset pelisäännöt niin KuntaGML-tietojen julkaisulle (mukaan lukien toiminnallisuudet) sekä sisäänluvulle (toiminnallisuudet ja integraatiot).	Hylätty: suositushankkeen tarkoituksena on kuvata suosituksen aihealueen nykytila. Tämän suositushankkeen jatkohankkeissa voidaan määritellä ja uudistaa skeemoja. Jatkohankkeiden sisällöstä ja aikataulusta päättävät asianomaiset.

	Tämä suositus nykysisällöllään on niin ylätasoinen ja niin vääristä lähtökohdista koostettu, ettei sitä kukaan tai mikään taho tule tarvitsemaan. Se on taas toimittajaloukkua tähtäävien IT-yritysten voitto ylimalkaisesti työhön suhtautuvasta hallinnosta. Sanalla sanoen 90-lukua.	
7.3	Johdanto: ensimmäinen kappale: "Aineistorajapintojen kehittäminen tapahtuu avoimen rajapinnan hallintamallin mukaan." vaatii täsmennystä, esim viitteen JulkiCT:n sivuille tms.	Huomioitu: hallintamalli oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus olla kommentoitavana avoimdata.fi –palvelussa palautekierroksen I vaiheen aikana. Hallintamalli on kommentoitavissa palautekierroksen II vaiheen aikana.
7.4a	Tekstin muokkausehdotus: Suosituksessa kuvataan kuntien rakennettua ympäristöä koskevien teknisen- ja ympäristötoimen tietoaineistorajapinnat (datamuotoiset nykytilan kuvaustiedot, suunnitelma-, päätös- ja lupatiedot). Aineistorajapintojen avulla kunnat ja muut palvelun tarjoajat voivat tarjota sisällöltään yhtenäisiä tietoaineistoja teknisesti standardien, yhtenäisten rajapintojen kautta.	Hylätty: suositusehdotuksen nimi on muutettu "Kuntien teknisen ja ympäristötoimen sisältöpalvelut"
7.4b	Kappale 2 on turha, voisi poistaa epäoleellisena.	Huomioitu: työryhmä lyhensi kappaletta.
7.4c	Kappale 3 on kirjoitettu tarpeettoman mutkikkaasti. Korjausehdotus: Suositus kuvaa kuntien tietoaineistojen sisältöjä sekä rajapintoja niiden jakamiseksi.	Huomioitu: työryhmä lyhensi kappaletta
7.4d	Epäselväksi jää, mikä tämän suosituksen suhde on Paikkatietoalustan (samoja teemoja koskeviin) tuleviin tietosisältöihin, joten tähän kaipaen vielä tekstillä selkeyttä. Näihin viitataan seuraavassa kappaleessa kohderyhmänä? Vain kiinteistörajapinnasta todetaan täsmennystä. Miksei muista teemoista?	Ei toimenpiteitä: työryhmä ei katso tarpeelliseksi viitata keskeneräisiin hankkeisiin.
7.5	Suosituksessa käytetään termiä "aineistorajapinta". Nettihaku ei tuota yhtään tulosta eikä termiä ole mm. geoinformatiikan sanastossa. Suosituksen sisältö tulisi kuvata jo vakiintuneilla termeillä ja käyttää myös suosituksen nimessä vakiintuneita termejä.	Huomioitu: työryhmän on muuttanut termiksi sisältöpalvelu (" <i>rajapintapalvelu, joka tarjoaa tietoa toisen sovelluksen käyttöön</i> ")

8. Muutosehdotukset kappaleeseen 2. Soveltamisala

Vastaajien määrä: 4

No	Palaute	Vastine
8.1	kaksisuuntainen asiointin käyttö tulisi huomioida	Hylätty: ks. palaute 7.1
8.2	Soveltamisala: tähdennettävä että koskee paikkatietoaineistojen julkaisua, ei keruuta ja ylläpitoa.	Huomioitu: työryhmä tarkensi tekstiä.
8.3a	Korjausehdotus sanaan "paikkatietopalvelutoiminnallisuus" > "paikkatietopalvelujen". Kappaleessa 1 käytetty monikkomuoto sanasta "rajapinta" muuttuu tässä kappaleessa yksikkömuotoon epäselventää suosituksen tavoitetta.	Huomioitu: työryhmä tarkensi tekstiä.
8.3b	Kappale 3 alussa 1. lause ("Rajapinta tarjoaa...") on täysin itsestäänselvä ja siksi turha.	Hyväksytty: lause poistettu.
8.4a	Ensimmäisessä kappaleessa puhutaan kunnan paikkatietopalvelutoiminnallisuudesta, joka lienee laajempi käsite kuin suosituksen sisällön mukainen raja teknisen ja ympäristötoimen käyttöön tarvittavista toiminnallisuuksista. Lause on tarkennettava.	Huomiotu: lause on korjattu

8.4b	Kappale "Rajapinta tarjoaa..." kuvaa rajapintapalvelun toteutusta, jossa tätä suositusta voidaan käyttää. Tarkoitetaanko, että tarjolla on tietoja, joita kunta haluaa rajapintapalvelussa tarjota eikä kaikkia ylläpitojärjestelmissä olevia tietoja? Kappale sopii paremmin esim. luvun 4 alkuun, jossa toteutusnäkökulmaa on esitelty.	Huomioitu: lause on poistettu.
8.4c	Olisiko suosituksen rajaukseen kirjoitettavissa hankesuunnitelmassa (v. 0.4) oleva teksti: "Huomautus: Tässä suositushankkeessa ei tehdä rajapintapalvelujen toteutuksia tai niihin liittyviä tehtäviä. Rajapintapalvelujen toteuttaminen tapahtuu erillisissä kuntien johdolla tapahtuvissa kehittämis- ja käyttöönottoprojekteissa. Lisäksi rajapintapalvelujen käyttöoikeuksista ja mahdollisista käyttömaksuista sekä kustannusten jakamisesta päätetään erikseen JHS-järjestelmän ulkopuolella."	Hylätty: hankesuunnitelman huomautus koski suositushanketta, eikä työryhmä näe tarpeelliseksi laittaa ehdotettua tekstiä osaksi suositusta.
8.4d	Suositus on rajannut ulos kiinteistöt (lauseen tulisi olla muodossa kiinteistötietojen siirron kuvaukset).	Huomioitu: teksti on korjattu tekstiin.
8.4e	Miten em. lause suhtautuu liitteen 2 lukuun Kantakartta, jossa mainitaan, että kantakartta koostuu mm. kiinteistötiedot-kohdeluokasta, sekä liitteen 2 lukuun 4 Kunnan kiinteistötoimitus, jonka skeemassa on mukana mm. kiinteistön ja määrääalan kuvausta?	Huomioitu: tekstiä on korjattu koskemaan kiinteistörekisterin tietoja.

9. Muutosehdotukset kappaleeseen 3. Termit ja lyhenteet

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
9.1	Viittaus Geoinformatiikan sanastoon voisi täsmentää tätä kokonaisuutta ja kertoa palvelukäsitteiden välisistä suhteista paremmin kuin tämä listaus.	Huomioitu: suositukseen lisätty seuraava teksti: <i>"Termien lähteenä on ollut pääsääntöisesti Geoinformatiikan sanaston 4. laitos."</i> >

10. Muutosehdotukset kappaleeseen 4. Suositukset

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
10.1a	Tarkennettava, tarkoitetaanko termillä rajapinta geoinformatiikan sanaston mukaisesti menetelmää tai käytäntöä, joka mahdollistaa toteutuksen vaiko rajapintapalveluja, joissa sovelluksen avulla tarjotaan tietoa toisten sovellusten saataville?	Huomioitu: suositusehdotuksessa on muutettu rajapinta => rajapintapalvelu.
10.1b	Tarkoittaako "teknisen ja ympäristötoimen aineistorajapinnat" teknisen ja ympäristötoimen käsittelemien tietojen tiedonsiirron kuvauksia?	Huomioitu: termi "aineistorajapinta" on muutettu "sisältöpalvelu" termiksi.

11. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.1.1 Tekniset suositukset

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
11.1	Ehdotetaan tarkistettavaksi JHS 180 päivityshankkeen (II kommentointikierros helmikuussa 2019) uudistetun liitteen 1 muotoilut yhtenäisyyden vuoksi. Esimerkiksi	Hylätty: suositusehdotuksessa viitataan JHS180:n ja tämän suosituksen hyödyntäjien tulee tutustua JHS180:n (ja muiden JHS:n) uusimpiin versioihin.

	tässä päivityshankkeessa määritelty WMTS-palveluille ETRS-TM35FIN karttatiilimallin lisäksi myös ETRS-GKnn koordinaatistoihin sovitettavat karttatiilimallit. Ehkä näiden soveltamiseen hyvä ottaa kantaa kunnille suunnatussa suosituksessa?	JHS180:n juuri tulossa päivitys ja seuraava tulee vuoden 2021 aikana.
--	---	---

12. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.1.2 Tietoaineistot

Ei vastauksia.

13. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.2.1 Tekniset suositukset

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
13.1a	Kohdepalvelu otsikko terminä hieman irrallinen, parempi otsikko "Paikkatiedon kohdepalvelu", joita ovat mm. kyselypalvelut ja tiedostopalvelut.	Hylätty: työryhmä ei halua korostaa paikkatietoja suosituksen sisällössä.
13.1b	Ehdotetaan tarkistettavaksi JHS 180 päivityshankkeen (II kommentointikierros helmikuussa 2019) muotoilut yhtenäisyyden vuoksi. WCS-palveluille tehty kokonaan uusi oma liitteensä, ja palvelun nimeksi ehdotettu Paikkatietopeitteen kyselypalvelu.	Huomioitu: teksti tarkistettu.
13.1c	Standardien versionumero viittauksissa ehkä parempi käyttää muotoilua vähintään tietty versio, sillä rajapintatekniikat ja -standardit kehittyvät.	Hylätty: työryhmä katsoo, että OGC:n standardeihin saattaa (ja on aikoinaan tullutkin) sellaisia päivityksiä, jotka eivät ole olleet taaksepäin yhteensopivia.

14. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.2.2 Tietoaineistot

Ei vastauksia.

15. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.3 Koordinaattijärjestelmät

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
15.1a	Voisiko lauseen "Kuntien omia, vanhoja koordinaattijärjestelmiä ei tulisi käyttää rajapintapalveluissa." muuttaa muotoon "Tietoja ei tulisi siirtää aiemmin käytössä olleissa tai lähitulevaisuudessa pois käytöstä jäävissä koordinaattijärjestelmissä"? Mitä siis vanhalla tarkoitetaan?	Huomioitu: työryhmä tarkensi tekstiä.
15.1b	Samoin nykyaikaiset koordinaattijärjestelmät tarkoittanevat suositusten mukaisia koordinaattijärjestelmiä?	Huomioitu: työryhmä tarkensi tekstiä.
15.1c	Jos halutaan luetella koordinaatistoja, joita "voidaan tukea yhteensopivuuden vuoksi", niin tähän listaan tekstissä olevien lisäksi kuuluneet yhtälailla myös ETRS89 (EPSG:4258).	Huomioitu: koordinaattijärjestelmä lisätty, vaikka työryhmä epäilee, että sen käyttöön ei varsinaisesti ole käyttötapauksia.

16. Muutosehdotukset kappaleeseen 4.4 Rajapintapalveluiden hallintamalli

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
16.1	Pitäisi kuvata omaan liitteeseen ihan oikeasti, jota voisi tulevaisuudessa päivittää mallin kehityksessä.	Huomioitu: hallintamalli oli alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus olla kommentoitavana avoindata.fi -palvelussa palautekierroksen I vaiheen aikana. Hallintamalli on kommentoitavissa palautekierroksen II vaiheen aikana.
16.2a	Minkä rajapintapalvelun kehittämistä tässä tarkoitetaan, kunnan rajapintapalvelun vaike Kuntatietopalvelun vai jonkun muun? Tämän suosituksen mukaisia kuvauksia voitaneen käyttää missä tahansa palvelussa ja tässä mainittu hallintamalli ei voi koskea kaikkia niitä. Olisiko tarpeen lisätä hallintamallin rajaus soveltamisalaluokkaan?	Ei toimenpiteitä: sisältöpalvelut ovat kaikkien käytettävissä ja toteutettavissa.
16.2b	Kun tiedonsiirron kuvaukset määritellään tällä JHS:llä, niin päivittäminen tapahtuu JHS-prosessin kuvauksen mukaan (hallintamalli ei koskettane tämän suosituksen sisällön päivittämistä?).	Ei toimenpiteitä: hallintamalli ei koske tämän JHS-suosituksen päivittämistä, joka tehdään JHS 136:n mukaisesti. Tässä suosituksessa kuvattuja sisältöpalveluja kehitetään hallintamallin mukaisesti.
16.2c	Mikäli hallintamalli tarkoittaa suosituksen ulkopuolisen verkkosivuston muutoksien hallinnointia, on se kerrottava selkeästi tässä.	Ei toimenpiteitä: ei tarkoita.
16.2d	Lause "Kiinteistöjä koskevia tietoja..." ei liity hallintamalliin, koska suositus ei soveltamisalaluokan perusteella koske näitä tietoja. Lause tulee poistaa.	Huomioitu: lause on poistettu.

17. Muutosehdotukset kappaleeseen 5. Opastavat tiedot

Ei vastauksia.

18. Muutosehdotukset kappaleeseen 6. Viittaukset

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
18.1	Tässä kohdassa ei ole tarpeen luetella lakeja tai suosituksia, joita tässä suosituksessa ei mainita.	Huomioitu: lista on päivitetty vastaamaan palautetta.

19. Muutosehdotukset kappaleeseen 7. Liitteet

Vastaajien määrä:

No	Palaute	Vastine
19.1a	Ristiriita liitteen 2 nimessä: liitteessä 2 ko. liitteen otsikko on muotoa "Vektorimuotoisten kyselypalvelujen tietotuotteet", tulee muuttaa tässä kohdassa samaan muotoon.	Huomioitu: kirjoitusvirhe on korjattu.
19.1b	Onko liitteen 1 sisältö karttakuvapalvelujen kuvaukset vaike karttakuvapalveluissa tarjottavien tietojen kuvaukset? Vaiko tuotteiden kuvaukset (vrt. liitteen 2 otsikko)?	Huomioitu: liite kuvaa karttapalveluissa tarjottavien tietojen kuvauksia.

20. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 1. Kantakartta

Vastaajien määrä: 4

No	Palaute	Vastine
20.1	Tämän voisi poistaa, kun ei tätä kukaan koskaan tule hyödyntämään. Aikansa lapsi.	Ei toimenpiteitä
20.2	Tason nimen muutos aiheuttaa myös muutoksia käyttäjillä kun palvelun osoite muuttuu samalla. Muutos yhtenäiseen suuntaan on hyvä.	Ei toimenpiteitä
20.3	1. Kantakartta kuvaus: asemakaavan pohjakartta, ei asemakaavoituksessa käytetty pohjakartta.	Huomioitu: muutettu "Asemakaavan pohjakartta"
20.4	Yleiskommentti liitteeseen 1 (tällainen vastauskohta puuttuu): "Liite kuvaa ... karttakuvapalveluita" -> tarkoitetaanko esimerkiksi, että liitteessä kuvataan karttakuvapalveluissa tarjottavien teknisen ja ympäristötoimen tietojen määrittelyjä.	Huomioitu: liitteessä on luetteloitu kuntien mahdollisesti julkaisemia karttakuvapalveluja, ei karttakuvapalvelujen taustalla olevien tietojen sisältöä.

21. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 2. Kantakartan maastotiedot

Ei vastauksia.

22. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 3. Opaskartta

Ei vastauksia.

23. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 4.1 Asemakaavoituksen indeksikartat

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
23.1	Ehdotus nimeksi "AsemakaavaIndeksi"	Hylätty: työryhmän on päättänyt käyttää termiä "hakemisto" termin "indeksi" sijaan ("Indeksikartta" => "Hakemistokartta")
23.2	4.1 Asemakaavahakemisto, ei asemakaavoituksen indeksikartat. Lyhyempi ja suomenkielisempi nimi.	Hylätty: työryhmän on päättänyt käyttää termiä "hakemisto" termin "indeksi" sijaan ("Indeksikartta" => "Hakemistokartta")

24. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 4.2 Ajantasa-aseamakaava

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
24.1	Toimimaton skeema. Voisi poistaa, kun tekninen rakenne on vanhentunut tai käyttökelvottomaksi havaittu.	Ei toimenpiteitä

25. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 5.1 Yleiskaavojen indeksikartta

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
----	---------	---------

25.1	Ehdotus nimeksi "YleiskaavaIndeksi"	Hylätty: työryhmän on päättänyt käyttää termiä "hakemisto" termin "indeksi" sijaan ("Indeksikartta" => "Hakemistokartta")
25.2	5.1 Yleiskaavahakemisto, ei yleiskaavojen indeksikartta. ks edellä	Hylätty: työryhmän on päättänyt käyttää termiä "hakemisto" termin "indeksi" sijaan ("Indeksikartta" => "Hakemistokartta")

26. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 5.2 Yleiskaavat

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
26.1	5.2-5.3 Näistä pitäisi käydä ilmi että sekä yleiskaavat että osayleiskaavat luetaan näihin.	Huomioitu: työryhmä on tarkentanut tekstiä.
26.2a	Yleiskaavan kuvaus " Yleiskaavat julkaistaan yksittäisinä karttapalveluina" ei ole ymmärrettävä lause.	Huomioitu: työryhmä on tarkentanut tekstiä.
26.2b	Mitä tarkoittaa "Vapaaehtoinen kuvaus aineistosta, joka tarkoittaa julkaistun karttapalvelun sisältöä."?	Huomioitu: kirjoitusvirhe korjataan

27. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 5.3 Yleiskaavojen yhdistelmä

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
27.1	Ensimmäisen, sisältöä avaavan kappaleen viimeisessä virkkeessä oleva kirjoitusvirhe: "Yleiskaavojen yhdistelmää laatimista ..." -> "Yleiskaavojen yhdistelmän laatimista ..."	Huomioitu: kirjoitusvirhe korjataan
27.2	Styles -kuvauksessa on mainittu "yleiskaavan", tulisiko käyttää muotoa yhdistelmän vaiko yleiskaavojen?	Huomioitu: tekstiä on tarkennettu

28. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 6. Ortoilmakuvat

Ei vastauksia.

29. Muutosehdotukset Liitteen 1 kappaleeseen 6.1 Ortokuvien indeksikartta

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
29.1a	Ortokuvien indeksikartta vaiko ortoilmakuvien indeksikartta (vrt. luvun 6 sanamuoto)?	Huomioitu: teksti muutettu muotoon "Ortoilmakuvien hakemistokartta" (ks. palaute 23.1)
29.1b	Entä termi yhdistelmä, jota ei luvun otsikossa ole, mutta kuvauksessa on (vrt. luvun 5.3 otsikko yleiskaavojen yhdistelmä)?	Huomioitu: tekstiä on tarkennettu.

30. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 1. Asemakaava

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
30.1a	Yleiskommentti liitteeseen 2 (tällainen vastauskohta puuttuu): "Tietotuotteiden tekniset kuvaukset on saatavilla osoitteesta: https://github.com/Kuntaliitto/kuntagml ". Suosituksessa tulee kertoa, mikä JHS-verkkosivuston ulkopuolisella	Ei toimenpiteitä.

	sivustolla olevien kuvausten asema suosituksessa on? Ovatko lisätietoja? Miten päivitysten hyväksyminen JHS-prosessissa tapahtuu, jos ne ovatkin osa JHS:ää?	
30.1b	Tarkoittaako asemakaavan kohdalla mainittu tonttikohde kaavatonttia (miten eroaa kiinteistörekisterin mukaisesta kiinteistöstä, jonka rekisteriyksikkölaji on tontti)?	Huomioitu: tekstiä on korjattu.

31. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 2. Yleiskaava

Ei vastauksia.

32. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 3. Kantakartta

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
32.1	3 Kantakartta: maanalaiset verkot ja muut maanalaiset kohteet eivät sisälly kantakarttaan ellei niillä ole maanpäällisiä merkittäviä kohteita. Lista on harhaanjohtava. Johtoverkot tulisi olla omana lukunaan.	Huomioitu: listaa on tarkennettu
32.2	Kantakartan kohdalla mainitaan sen koostuvan mm. kiinteistötiedoista. Päädokumentissa kerrotaan, että tämä suositus ei koske kiinteistöjen tietoja. Tämä ristiriita tulee jotenkin selkiyttää.	Huomioitu: tekstiä on tarkennettu kiinteistötietojen osalta.

33. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 4. Kunnan kiinteistötoimitus

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
33.1	Hakemus pohjainen skeema. Ei sovellu edes laajempaan toimitustietojen julkaisuun, kun lähtökohta on ollut hakemuksen tietosisältö, eikä kuntien tietojärjestelmien tietokannassa oleva toimitustieto.	Huomioitu: asiointipalveluihin liittyvät skeemat on poistettu suosituksesta.

34. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 5. Maankäytön muutos

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
34.1	Tämän voisi kokonaan poistaa, kun skeema on sivutuote ja sitä ei koskaan tulla toteuttamaan lähes olemattoman volyymin takia.	Huomioitu: asiointipalveluihin liittyvät skeemat on poistettu suosituksesta.

35. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 6. Opastavat tiedot

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
35.1a	6 Opastavat tiedot: osoitteet annetaan kaavayksikölle/tontille, ei rakennukselle. Kaikissa osoitekohteissahan ei ole edes rakennusta! (esim yleiset alueet kuten puistot).	Hylätty: työryhmän mielestä teksti "yleensä rakennuksittain" kertoo oleellisen tiedon osoitteista. Osoitteet viittaavat yleensä (ei siis aina, mutta useimmiten) rakennuksiin, mutta myös muihin kohteisiin.
35.1b	Verkkotopologia ei kuulu pätkääkään opastaviin tietoihin.	Hylätty: osa kunnista julkaisee verkostoihin liittyviä tietoja. Ne nähdään olevaan yleistettyjä, rakentamista ohjaavia tietoja.

35.2a	Verkkotopologia-kohdan Huomioita-sarakkeessa: "Sisältää tiedot kunnan tietojärjestelmissä olevat tiedot erilaisista" -> "Sisältää kunnan tietojärjestelmissä olevat tiedot erilaisista ..."	Huomioitu: tekstiä korjattu.
35.2b	Tietojen kokoaminen tukee myös Traficom Verkkotietopiste.fi-palvelua.	Ei toimenpiteitä

36. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 7. Poikkeamispäätös ja suunnittelutarveratkaisu

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
36.1	Sisäänluku skeema. Tehty hakemuslähtöisesti. Ei sovellu edes pelkkään julkaisuun.	Huomioitu: asiointipalveluihin liittyvät skeemat on poistettu suosituksesta.

37. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 8. Rakennusvalvonta

Vastaajien määrä: 4

No	Palaute	Vastine
37.1	Huomioitava kaksisuuntainen käyttö ja sitä varten tehty toiminnallisuus. Skeema on tehty pääasiassa tiedon sisäänlukuun, jotta hakemustietoja saadaan luettua kuntien järjestelmiin. Julkaisulla ei yksin tehdä mitään. Käyttökelvoton vain julkaisukäytössä. Miten huomioidaan, että tätä skeemaa käytetään myös vanhalla versiolla VRK:n liikenteessä (WS).	Huomioitu: tässä suosituksessa skeema käytetään tietojen julkaisemiseen. Työryhmä on tietoinen, että skeemalla on kaksikäyttömahdollisuus. Työryhmä katsoo, että ns. asiointipalvelujenrajapintojen kuvaaminen on jatkotyötä, joka voidaan aloittaa tämän suosituksen valmistumisen jälkeen.
37.2	8 Rakennusvalvonta: rakennuksen purkulupa on joko rakennuslupa tai toimenpidelupa sidottu. Miksi erillinen tässä listassa?	Ei toimenpiteitä: on mahdollista olla pelkästään purkulupa.
37.3	Maisematyölupa-kohdan Huomioita-sarakkeessa: "... maisetyöluvista" -> "... maisematyöluvista"	Huomiotu: tekstiä korjattu.
37.4	"maisetyöluvista" -> oikeinkirjoitus	Huomioitu: tekstiä korjattu.

38. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 9. Yleisen alueen käyttöluvut

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
38.1	Tämä käyttötarve on vain sisäänluvussa. Skeema perustuu hakemuslomakkeisiin. Skeema ei sovellu edes tiedon julkaisuun, vaan sen käyttökohde on hakemusten sisäänluku.	Huomioitu: asiointipalveluihin liittyvät skeemat on poistettu suosituksesta.

39. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.1 Ilmoitukset

Vastaajien määrä: 3

No	Palaute	Vastine
39.1	Ilmoituksia varten tehty skeema eli sisäänlukua varten tehty sisältö. Ei sovellu julkaisuun, kun lähtökohta on ollut hakemuslomake.	Huomioitu: asiointipalveluihin liittyvät skeemat on poistettu suosituksesta.
39.2	Kohdassa 10.1 on "Pintamaan puhdistus". Minusta tämä pitäisi poistaa, kunnassa ei ole toimivaltaa pilaantuneen maan puhdistamisasiassa ja toisaalta riittää, kun	Hylätty: tietojen välittämiseksi on joissakin kunnissa tarve.

	Ympäristötila-tiedoista ilmeni tuollaiset kunnostetut kohteet.	
39.3a	Nimi-sarakkeessa "Koeluontoinen toiminta" -> "Koeluontoinen toiminta"	Huomioitu: tekstiä on korjattu.
39.3a	Ehdotan lisättäväksi: "Maarakennusilmoitus, MARA-ilmoitus", joka koskee tietoja jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa. Tästä lisätietoja linkistä: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi/YSLn_kertaluonteisen_toiminnan_ilmoitusmenettely	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.

40. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.2 Luontokohteet

Ei vastauksia.

41. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.3 Maa-ainesluvat

Vastaajien määrä: 3

No	Palaute	Vastine
41.1	Tällaista lupatyyppiä ei ole enää olemassa, vaan on jo vuosia sitten yhdistynyt ympäristölupamenettelyyn. Aikansa lapsi, jota ei enää pitäisi listoilla olla.	Hylätty: lupatyyppi on edelleen olemassa ja käytössä kunnissa.
41.2	Noiden vanhojen lupien ja ilmoitusten lisäksi on tullut mm. maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittely eli "yhteislupa" .	Hylätty: lupatyyppi on edelleen olemassa. Suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.
41.3	"maa-aineistottoluvista" -> oikeinkirjoitus	Huomioitu: tekstiä on korjattu.

42. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.4 Pilaantuneet maa-alueet

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
42.1	Voisi poistaa, koska tarve on vain muutamassa kaupungissa (muistaakseni Hki ja Turku), eikä tällaista lupatyyppiä ole koskaan missään ollut käytössä.	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.
42.2	Kohta 10.4 Pilaantuneet maa-alueet Tämä asia on päällekkäinen valtion Matti-rekisterin kanssa, jossa on tiedot pilaantuneista alueista. Koska kunnassa ei tehdä päätöksiä eikä ole varsinaista valvontaa, asia sopisi kohdan 10.7 yhteyteen Ympäristön tila...	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.

43. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.5 Vesihuolto

Vastaajien määrä: 1

No	Palaute	Vastine
43.1	Kohta 10.5 Vesihuolto	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan

	Kunnassa ei "Vesihuolto" ole "Ympäristön" alaisuudessa vaan on oma erillinen toimintansa kuten esim. Rakennusvalvonta => nostettava "hierarkiassa", esim. omaksi kohdaksi 9 (tällöin Ympäristö olisi kohta 11)	suosituksen jatkokehittämiseen.
--	--	---------------------------------

44. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.6 Ympäristöluvut

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
44.1	Tämä skeema on tehty hakemuksesta. Se ei edes sovellut tiedon julkaisuun, vaan ainoastaan tiedon sisäänlukuun. Kannattaa ottaa pois, jos suositus on julkaisua varten. Huomioikaa maa-aineslupan muutos. Skeema pitäisi kokonaisuudessaan uudistaa. Ei ole järkevä nyky muodossaan.	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.
44.2	10.6. Ympäristöluvut Ympäristönsuojelun lupa-asiat ovat muuttuneet viime vuosina mutkikkaammiksi. Noiden vanhojen lupien ja ilmoitusten lisäksi on tullut mm. maa-aineslupan ja ympäristöluvan yhteiskäsittely eli "yhteislupa" ja osa ympäristöluvista on muuttunut toiminnan rekisteröinniksi (YSL 116 §) tai toiminnan ilmoitusmenettelyksi (YSL 115a §). Uudet "lupakäsittelyt" puuttuvat kokonaan.	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.

45. Muutosehdotukset Liitteen 2 kappaleeseen 10.7 Ympäristön tila ja seuranta

Vastaajien määrä: 2

No	Palaute	Vastine
45.1	Onko tälle mitään tarvetta. Avien YLVA-palvelua varten on toteutettu aivan eri rajapinnat sekä niissä käytettävät skeemat, joilla kunnat välittävät tiedon AVIN seurantapalveluun. Aikansa lapsi, jolle ei löytynyt mitään käyttökohdetta. Mainittakoon tässä kohtaa, että ympäristöpuolen skeemat kannattaa peilata YLVA:n tarpeita vasten, jotka ovat käsittääkseni jo ajaneet näiden skeemojen ohi. Sama koskee asiointipalveluja. Kunnat tarvitsevat liittymän asianhallintajärjestelmiin, jota varten on tehty ihan oma skeema kaikkien ilmoitusten ja lupa-skeemojen osalta.	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.
45.2	Pilaantuneet ja kunnostetut alueet	Hylätty: suositushankkeessa on tarkoitus kuvata nykytilaa. Ehdotus katsotaan kuuluvan suosituksen jatkokehittämiseen.